nieuws

Komen er binnenkort patenten op groenten?

nieuws

De ethische kwestie of bedrijven al dan niet een patent mogen nemen op natuurlijke eigenschappen van planten laait opnieuw hoog op, nu elf zaadbedrijven een handelsplatform oprichten om precies dat te doen. Onder andere het Zwitserse agrochemische bedrijf Syngenta laat al weten mee te stappen in het International Licensing Platform (ILP). Bij tegenstanders klinkt het alvast verontwaardigd dat een plant geen uitvinding is. Syngenta repliceert daarop dat ze geen patent nemen op een plant, maar wel op de kennis over hoe de code van die plant zijn natuurlijke eigenschappen gekraakt kan worden en dat het patent enkel dient om de kosten van die research te dekken.

13 OKTOBER 2014 – LAATST BIJGEWERKT OM 14 SEPTEMBER 2020 14:28

Lees meer over:
technologie
onderzoek
voedingsindustrie

De ethische kwestie of bedrijven al dan niet een patent mogen nemen op natuurlijke eigenschappen van planten laait opnieuw hoog op, nu elf zaadbedrijven een handelsplatform oprichten om precies dat te doen. Onder andere het Zwitserse agrochemische bedrijf Syngenta laat al weten mee te stappen in het International Licensing Platform (ILP). Bij tegenstanders klinkt het alvast verontwaardigd dat een plant geen uitvinding is. Syngenta repliceert daarop dat ze geen patent nemen op een plant, maar wel op de kennis over hoe de code van die plant zijn natuurlijke eigenschappen gekraakt kan worden en dat het patent enkel dient om de kosten van die research te dekken.

Dat het patenteren van natuurlijke planteneigenschappen een heikele kwestie is, werd vorig jaar al duidelijk. Toen brak een storm van protest los omdat het Zwitserse agrochemisch bedrijf Syngenta een patent kreeg op de resistentie die bepaalde paprikaplanten van nature ontwikkelen tegen onder andere witte vliegen. Datzelfde bedrijf stapt nu in het International Licensing Platform (ILP), een gloednieuw handelsplatform van elf zaadbedrijven die patenten nemen op genetische, of natuurlijke, eigenschappen van planten. Wie de andere bedrijven zijn, zal in november duidelijk worden. Zeker is wel dat Monsanto, nochtans een grote speler, zal ontbreken. Het ILP zal 60 procent van de wereldmarkt van groentezaden in handen hebben.

Een heel kwalijke zaak, vindt Bionext, de Nederlandse vereniging van biologische boeren en tuinders. Met zo'n patent wordt een claim gelegd op natuurlijke eigenschappen van een plant, en dat kan voor ons niet. "Een plant is geen uitvinding", klinkt het verontwaardigd. Bovendien is het niet enkel niet ethisch, maar ook maatschappelijk niet verantwoord: "Een select groepje van bedrijven krijgt op deze manier een belangrijk deel van de landbouwproductie in handen. Hierdoor verlies je diversiteit, omdat je bij

die bedrijven moet aankloppen om een bepaalde veredelde plantensoort te mogen telen.” Ook BioForum Vlaanderen sluit zich hierbij aan.
Syngenta laat echter weten dat ze geen patent nemen op een groente. “We patenteren de kennis die vereist is om te achterhalen welk genetisch materiaal er nodig is om de resistentie bij de paprika te ontwikkelen. De resistentie zelf is een natuurlijke eigenschap, maar ik kan u verzekeren: het is erg moeilijk om daar onderzoek naar te doen.” De multinational verklaart ook dat dit onderzoek maatschappelijk relevant is omdat de landbouw er als sector iets aan heeft om te weten hoe planten resistent kunnen worden. “We stellen die kennis ook voor iedereen ter beschikking. Alleen doen we dat niet gratis. We hebben het patent nodig om onze onkosten terug te verdienen en nieuw onderzoek te financieren”, zo klinkt het.
Een argument dat best steek houdt, vindt Wim Grunewald, expert agrobiotechnologie bij het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB): “Het klopt dat innoveren geld kost en dat bedrijven zwaar investeren om op zoek te gaan naar die eigenschappen. Want om gericht te kruisen, moet je kunnen aanwijzen welk stuk precies verantwoordelijk is voor een kenmerk. Dat gebeurt via een moleculaire marker, een soort vlaggetje dat in het genetische materiaal aanwezig is en aangeeft dat een plant een gewenst kenmerk heeft. Bedrijven zoals Syngenta proberen een patent te nemen op het gebruik van die marker, niet op het materiaal zelf.”
Toch blijft Bionext voet bij stuk houden: “In theorie heeft Syngenta dan wel een patent genomen op bepaalde markers die een genetische eigenschap aangeven, in de praktijk komt het neer op het patenteren van natuurlijke eigenschappen van een plant zelf. De wet verbiedt zoiets, dat is een ethisch principe dat in de wetgeving zit. Maar helaas is de wet op Europees niveau zo ruim geformuleerd dat ze op verschillende manieren geïnterpreteerd kan worden.”
“Daarom is dit voor ons zo'n belangrijke zaak en maken we er zoveel mogelijk lawaai rond. Het is een testcase om te zien hoe Europa hier op reageert.” Dat dat kan tegenvallen, mocht Monsanto ondervinden. Toen het bedrijf een patent aanvroeg voor de methode waarop het zijn specifieke variëteit van broccoli ontwikkelde, kreeg het die aanvankelijk van het European Patent Office (EPO). Maar toen de toekenning aangevochten werd, zag het zijn patent terug ingetrokken. Vandaag is er een nieuwe aanvraag van Monsanto binnen, deze keer voor de specifieke variëteit van broccoli zelf. De toekomst moet uitwijzen of die er komt.
Ook Bart Staes (Groen) is het niet eens met Syngenta: “Ik vind dat dit soort cruciaal onderzoek op gemeenschapsniveau moet gebeuren, niet door een privébedrijf”. Ook bij het return on investment-argument van Syngenta heeft hij bedenkingen. “Het is niet omdat zij de code achter de resistentie van een paprikaplant gekraakt hebben, dat zij ze zich ook zomaar mogen toe-eigenen. Niet alles is te koop op aarde”, besluit hij.

Beeld: Your Choice

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada